

روش تحقیق با رویکردی بر پایان نامه نویسی

پایان نامه مظهر توان علمی و اخلاق حرفه ای یک دانشجو است .

پایان نامه چیست؟

❖ پایان نامه گزارشی است کامل ، پیرامون یافتن پاسخ یک پرسش یا یافتن راه حل یک مساله که محقق

آن را به عهده گرفته و پایان رسانیده است ، مشروط بر این است که همه مراحل تحقیق ، را از

زمانی که به شکل پرسش یا مسئله بوده تا وقتی که به شکل نتایج مدون و مرتب که با تجزیه و تحلیل

اعداد و مدارک مستدل شده است را در برگیرد.

اهداف نگارش پایان نامه

❖ برای تشریح هدف از نگارش پایان نامه و رساله نویسی نظریه های مختلفی ابراز شده است . بعضی انجام پایان نامه را صرفاً یک کار پژوهشی و تحقیقی (scholarly work) می دانند وعده ای آن را شایستگی پژوهشی (Research competence) می نامند و پاره ای آنرا مشارکت در دانش (contribution to knowledge) بشری به حساب می آورند . شاید در افقی وسیع همه جانبه این مفاهیم مورد نظر باشد و برحسب رشته ها و اهمیت دانشگاهها باهم فرق کنند.

تأملاتی در آغاز

فرایند تدوین صفحات مقدماتی پایان نامه

- صفحه روی جلد (عنوان پایان نامه، نام کامل استاد راهنما، نام کامل محقق، نام دانشگاه ...)
- صفحه نام خداوند
- صفحه تشکر، سپاسگزاری، قدردانی
- صفحه اهدا، تقدیم، پیشکش
- فهرست مطالب (عنوان و شماره صفحه)
- فهرست اشکال
- فهرست جداول
- پیشگفتار، دیباچه، درآمد (گشایش دریچه ای کلان بر فضای موضوع)

فصل اول (شکل تکامل یافته ”طرح اولیه تحقیق“ است.)

(۱) مقدمه

در این قسمت محقق سعی می کند با آوردن مطالبی برای خواننده ذهنیت موضوع خود را در رابطه با موضوع ایجاد نماید. (آشنائی با مبانی و کلیات موضوع تحقیق)

(۲) بیان مساله (تعریف موضوع تحقیق، مساله اصلی تحقیق)

مساله اصلی تحقیق باید یک مساله علمی باشد و مساله علمی عبارت از یک تحریک ذهنی است که نیازمند به یک پاسخ از طریق تحقیق علمی می باشد. مساله سوالی است که در ذهن پژوهشگر راجه به یک پدیده، مشکل یا معضل اجتماعی، سازمانی مطرح می گردد.

(۳) تاریخچه / سابقه موضوع تحقیق / پیشینه تحقیق

جهت تهیه طرح تحقیق، مراجعه به مدارک و اسناد پیرامون موضوع لازم است بررسی پیشینه تحقیق توانائی محقق را در انتخاب اطلاعات مهم و ارتباط دادن مطالعات قبلی با یافته های تحقیق نشان می دهد و چابویی برای تحقیق فراهم می آورد.

۴) اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق

در یک نگاه کلی پژوهشگر اهمیت تحقیق را با نوع مساله ای که انتخاب کرده بیان می دارد و باید مشخص کند این تحقیق در چه زمینه ای از اهمیت بیشتری برخوردار است. (تئوری یا اجرایی)

۵) اهداف تحقیق

هر تحقیقی برای دستیابی به هدف و منظور خاصی صورت می گیرد و این هدف در واقع خود را در قالب پرسش آغازی نمودار می سازد (هدف کلی و هدف ویژه)

۶) چارچوب نظری تحقیق

الگوئی است که فرد محقق بر اساس آن درباره روابط بین عواملی که در ایجاد مساله مهم تشخیص داده شده اند نظریه پردازی می کند و به رابطه بین متغیرها (مستقل، وابسته، مداخله گر،....) می پردازد و پایه ای است که تمام طرح یا پروژه بر روی آن قرار داده می شود.

۷) مدل تحلیلی تحقیق

مدل تحلیلی نوعی نمودار سازی برای متغیر های استخراج شده از چارچوب نظری تحقیق است مدل دستگاهی است متشکل از مفاهیم، فرضیه ها و شاخص ها که کار انتخاب و جمع آوری اطلاعات مورد نیاز برای آزمون فرضیه را تسهیل می کند.

۸) فرضیه تحقیق

فرضیه، یک حدس مبتنی بر دانش یا تجربه در مورد حل یک مساله است و آن را می توان به عنوان یک رابطه فرضی بین دو متغیر دانست که به صورت گزاره های قابل آزمون ارایه می شود.

۹) روش تحقیق

دستیابی به هدف های علمی میسر نخواهد بود مگر با روش شناسی درست صورت پذیرد به عبارت دیگر تحقیق از حیث روش اعتبار می یابد نه موضوع. روش تحقیق هدایتگر جستجوی علمی است.

♦ (۱) قلمرو مکانی تحقیق (جامعه آماری)

شناخت از مکانی که پژوهش در آن انجام می گیرد. معمولاً اطلاعاتی درباره گذشته و زمینه محیط مورد تحقیق می باشد.

۱۱) قلمرو زمانی تحقیق

در این قسمت مشخص می گردد که تحقیق در چه فاصله زمانی صورت می گیرد.

۱۲) روش نمونه گیری و تعیین حجم نمونه

انجام هر تحقیق عملی مستلزم صرف هزینه و زمان است از همین رو بررسی کامل جامعه به صورت سر شماری امکان پذیر نیست و پژوهشگر از طریق نمونه گیری به تحلیل داده ها می پردازد و این اطلاعات را به جامعه اصلی منتسب می کند.

۱۳) ابزارهای گردآوری داده ها (اطلاعات)

ابزارهای گوناگونی برای به دست آوردن داده ها مانند مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه و مدارک و اسناد وجود دارد.

۱۴) روش های تجزیه و تحلیل داده ها

برای تجزیه و تحلیل داده ها، با توجه به ماهیت آنها، روشهای مختلفی وجود دارد که پژوهشگر باید به کاربرد و سنخیت این روشها توجه کند تا در نهایت بتواند استنتاجها و نتیجه گیریهای معتبر و دقیقی را به عمل آورد.

۱۵) محدودیت های تحقیق

با ارایه نوع محدودیت در فرایند تحقیق پیام می دهد که در مورد کار او قضاوت عادلانه ای انجام شود. کمبود منابع مالی، علمی، عدم همکاری سازمانها، نبود سوابق، کمبود زمان

۱۶) شرح واژه ها و اصطلاحات بکار رفته در تحقیق

برای ایجاد ذهنیت مشترک و بیان این که از اصطلاحات و واژه ها چه معنایی را مد نظر داشته است. به طور مختصر به شرح و توضیح آنها می پردازد.

فصل دوم

مروری بر ادبیات موضوع (Literature Review)

❖ ضرورت مروری بر ادبیات موضوع

❖ فرآیند تهیه پیشینه تحقیق

❖ کارکردهای پیشینه تحقیق

❖ معیارهایی برای قضاوت پیرامون پیشینه تحقیق

این فصل نشانه ای از چگونگی مهارت و احاطه دانش محقق از موضوع مورد مطالعه است .

هر تحقیق و پژوهش علمی که صورت می گیرد بر پایه ها ، ارکان و نتایج مطالعات و تحقیقات پیشین استوار است .

فصل سوم

آشنایی با قلمرو مکانی تحقیق (جامعه آماری)

- ❖ ضرورت ایجاد شناخت از جامعه آماری
- ارایه اطلاعاتی در خصوص:
 - تاریخچه شکل گیری سازمان و حوادث مهم آن
 - وضعیت جغرافیائی
 - ترکیب منابع انسانی ، وضعیت سرمایه
 - معرفی مختصر محصولات
 - ارایه تصویری از موقعیت استراتژیک سازمان در جامعه

فصل چهارم

روش تحقیق

❖ تحقیق چیست ؟

تحقیق ، عبارت است از یک عمل منظم که در نتیجه آن پاسخهایی برای سوال های مورد نظر و مطرح شده پیرامون موضوع تحقیق به دست می آید.

❖ تعاریف نظریه (تئوری)

نظریه در حکم دام است ، تنها کسی که آن را بگستراند می تواند صید کند.
این واژه بر روی اندیشیدن و تحقیق بر روی مساله متمرکز شده است .

❖ روش شناسی (Methodology)

روش شناسی ، مطالعه منظم ، منطقی و اصولی است که جستجوی علمی را راهبری می کند

فصل چهارم

روش تحقیق

❖ روش تحقیق چیست ؟

روش تحقیق به عنوان یک فرایند نظامند برای یافتن پاسخ یک پرسش یا راه حل یک مساله است. روش تحقیق مجموعه ای از قواعد، ابزار و راههای معتبر (قابل اطمینان) و نظام یافته برای بررسی واقعیتها، کشف مجهولات و دستیابی به راه حل مشکلات است.

❖ طبقه بندی تحقیق بر مبنای هدف

- (۱) تحقیقات بنیادی (پایه)
- (۲) تحقیقات کاربردی
- (۳) تحقیقات توسعه ای

فصل چهارم روش تحقیق

❖ ابزارهای جمع آوری داده ها

به طور معمول ،چهار ابزار عمده برای جمع آوری داده ها وجود دارد.هر یک از این ابزارها ،خود انوعی دارند که کاربردهای ویژه ای برای تحقیقات خاص دارند این ابزارها عبارتند از :

❖ بررسی (مراجعه به) مدارک و اسناد

❖ مشاهده

❖ مصاحبه

❖ پرسشنامه

فصل چهارم

روش تحقیق

❖ ابزار ها و اندازه گیری آزمودنیها:
اگر چیزی موجود باشد ،دارای مقدار است و اگر دارای مقدار باشد قابل اندازه گیری است.

- ❖ مقیاسها
- ❖ طیف ها
- ❖ نمونه گیری
- ❖ روایی /اعتبار
- ❖ پایایی
- ❖ رابطه روایی و پایایی

فصل پنجم

یافته های تحقیق و تجزیه و تحلیل آنها

- ❖ تجزیه و تحلیل داده ها چیست ؟
- ❖ انواع تجزیه و تحلیل (توصیفی، مقایسه ای ، علی)
- ❖ جدول سازی
- ❖ آمار و کاربرد آن در پژوهش
- ❖ مراحل کلی آزمون فرضیه ها
- ❖ شرایط انتخاب مدل آماری مناسب
- ❖ تحلیل داده های کمی در طرح های غیر آزمایشی
- ❖ تحلیل رگرسیون
- ❖ تحلیل داده ها برای تدوین مدل ساختاری
- ❖ تحلیل داده های کمی در طرحهای آزمایشی
- ❖ داده های کیفی و تجزیه تحلیل آنها

فصل ششم

خلاصه تحقیق و پیشنهادها

❖ ویژگیهای یک خلاصه خوب
ذکر مطالب مهم برای خوانندگان،
کم حجم بودن ،
تاکید بر نکات تازه ،
ارایه ابعاد جذاب پایان نامه ،
سلیس و روان،
جامعیت ،

❖ پیشنهادها

ویژگی های خوب پایان نامه :
ارتباط با موضوع تحقیق پایان نامه
استنتاج از تحقیق انجام شده
تازگی
امکان پذیری
سودمندی
غیر بدیهی بودن

- ❖ شیوه های پانویسی و کتاب شناسی
- ❖ کتاب شناسی فارسی
- ❖ کتاب شناسی انگلیسی

پیوستها

- ❖ جایگاه پیوست و نقش آن در پایان نامه
 - ❖ پیوست شماره ۱: جداول راهنمای انتخاب تکنیکهای آماری
 - ❖ پیوست شماره ۲: اصول نقادی و معیارهای عمومی در ارزیابی یک پایان نامه
 - ❖ پیوست شماره ۳: توصیه هایی برای ارایه و دفاع از پایان نامه
 - ❖ پیوست شماره ۴: اشتباهات متداول در فرآیند پایان نامه نویسی
- ❖ گردآورنده: سرکار خانم حسینی

